

PUNAT, glavni oltar župne crkve Sv. Trojstva

napustio studij i vratio se u Dubrovnik. Do 1953. pokušava pronaći vlastiti stil, premda se u razradi motiva osjeća utjecaj P. Lubarde te dubrovačkih slikara I. Dulčića i A. Masle. U nekoliko kolorističkih krajolika iz 1953. sažima vlastiti likovni jezik (*Mlini*). Već 1955. treperavi potez zamjenjuje teška i ravna linija, živopisni se motiv zgušnjava u amblem, a stilizacija potiskuje improvizaciju (*Dubrovnik*, 1957). God. 1962–64. razdoblje je velikih dvojbi: tada nastaju monotipije u maniri lirske apstrakcije. Od 1965. oslobada se mita modernosti i vraća se izvorima (*Mlini*, 1965). Od tada slika sve slobodnije, s manje ukočenosti, oklijevanja i tendencije (*Kamen i masline*, 1969; *Dva žuta brda*, 1975). Osamdesetih godina u velikim krajolicima, natopljenim žarkim kolorizmom, u predjelima bez ljudi, postiže monumentalnost izraza (*Vinogradi*, 1980; *Sunčani krajolik II*, 1982). Osim krajolika, čest su motiv njegova slikarstva nepomični plošni aktovi, intenzivnih boja inkarnata (*Crveni akt*, 1978; *Plavi akt s mačkom*, 1981; *Akt s komodom*, 1990). — Samostalno je izlagao u Dubrovniku, Splitu, Zagrebu, Rijeci, Gentu, Londonu, New Yorku, Rimu, Milanu, Napulju i Parizu.

LIT.: J. Vrančić, Slikarstvo Đura Pulitike, Dubrovnik, 1964, 1. — A. Karaman i L. Aleksić, 100 godina moderne umjetnosti u Dubrovniku (katalog), Dubrovnik 1978. — I. Zidić, Đuro Pulitika (katalog), Zagreb 1979. — L. Aleksić, Đuro Pulitika, Retrospektivna izložba 1938–1982 (katalog), Dubrovnik 1982. — P. Selem, Priroda Đure Pulitike, ŽU, 1983, 36. — T. Maroević, Đuro Pulitika (katalog), Dubrovnik 1986. — L. Aleksić, Đuro Pulitika (katalog), Zagreb 1991. — M. Nodari, Đuro Pulitika (katalog), Dubrovnik 1994. I. Zidić i R.

PULTZER FINALJ, Gustavo, arhitekt (Trst, 17. X. 1887 — Genova, 16. IV. 1967). Diplomirao na Münchenskom Sveučilištu (Th. Fischer). Za vrijeme I. svj. r. u Brazilu osniva arhit. biro, početkom tridesetih godina radi u Londonu na uređenju nekoliko dvorana hotela »Grosvenora« kao i ureda brodskih kompanija »Lloyd Triestina« i »Cosulich«, a 1939. seli u SAD gdje projektira paviljone za newyoršku izložbu te radi kao scenograf; u Italiju se vraća 1949. — Autor je rudarskih naselja Carbonija i Raše, za koju je izradio i fontanu na glavnome trgu. Monografska izložba priredena mu je 1987. u Trstu.

LIT.: G. Cappellato, Gustavo Pulitzer Finalj: I disegni della nove, Domus 1987, 688. — A. Rubbi, Urbane vrijednosti Raše, Glas Istre, 16. VII. 1990. — Isti, Moderno kiparstvo u Istri, ibid., 27–29. I. 1993. — Isti, Od neosecesije do postmodernizma, ibid., 17. V. 1995. An. R.

PULJIZIĆ, Ivan, graditelj (Pučišća na Braču, XVII. st.). Kao inženjer u službi pape Inocenta X. predložio gradnju dvaju zvonika za crkvu Sv. Petra u Rimu, način oružanja rim. utvrda, te način navodnjavanja vrtova.

LIT.: Giovanni Pugliesich Dalmatino, ingegnere militare al servizio di Papa Innocenzo X (1644–1655), ASD, 1962, 5, str. 37–40. — A. Jutronic, Ivan Puljizić, inženjer i arhitekt XVI. i XVII. st., Mogućnosti, 1954, 1.

PUNAT, naselje na otoku Krku. Stare pučke kuće iz XVIII. st. s masivnim balaturama na pročeljima povezane su u nizove koji se okomito nižu uz javne komunikacije. Među najstarijim zgradama je »Stari toš«, mlin za masline iz XVIII. st. U župnoj crkvi Sv. Trojstva iz 1777 (pregrađenoj 1934) glavni oltar s rezbarijama i skulpturama u drvu djelo je P. Riedla, nastalo oko 1750; na njemu je Maggiottova slika *Propovijed Sv. Ivana* (oltar i slika preneseni su 1790. iz crkve Sv. Nikole u Senju). U crkvi je i kasnogotička drvena polikromirana skulptura Sv. Ane Samotreće (XV. st.). — U okolici, u predjelu »Kanajt«, podignuta je 1692. ladanjska kuća krčkih biskupa (danas rasadnik). U dnu uvala pokraj puta u grad Krk stoje konzervirani ostaci starohrv. crkve Sv. Dunata. Usred uvala je otočić → *Košljun*, a J od Punta ruševine sa spolijima pleterne dekoracije IX/X. st.

LIT.: Lj. Karaman, Iz kolijevke hrvatske prošlosti, Zagreb 1930, str. 13. — A. Schneider, Popisivanje, 1932–33, 46, str. 125. — N. Bonifacić-Rožin, Puntarska predaja i puntarske glagoljske matice, ZNŽO, 1953, 37. — Horvat–Matejčić–Prijetelj, Barok. B. F.

PUNIKVE, arheol. lokalitet I od Ivanca u Hrvatskome zagorju. Na površini zemlje nađeni su paleolitički kameni predmeti: klinovi, šiljci, cjepači, grebači. Ističe se lijepo obrađen primjerak ručnoga klina eliptična oblika; izrađen je od kremena i jače patiniran. Nalazi iz Punikava pripadaju ranoj ašelejenskoj kulturi (donji paleolitik).

LIT.: S. Vuković, Paleolitska kamena industrija nalazišta Punikve kod Ivanca, Godišnjak Gradskog muzeja u Varaždinu, 1962–63, 2–3. — Isti, Altpaläolithische »Pabble tool« Geräte aus dem nördlichen Gebiet von Hrvatsko zagorje, Arheološki vestnik (Ljubljana), 1967, 18. — M. Malez, Nalazišta paleolitskog i mezolitskog doba u Hrvatskoj, u knjizi: Praistorija jugoslavenskih zemalja, I, Sarajevo 1979. J. Bil.

PUNTA KRIŽA, zaseoci na najjužnijem dijelu otoka Cresa, s mnoštvom prapov. tumula i gradina. Ostaci ant. vile (mozaik) i ruševine starokršč. crkve nalaze se u uvali Martinšćica. Romanička crkva Sv. Andrije na seoskome groblju uz more nadograđena je na ostatke starije, starokršč. građevine. U njoj je drvena gotička plastika iz XV. st. U ruševinama crkve Sv. Damjana ima ulomaka s pleternom dekoracijom.

LIT.: A. Mohorovićić, Prilog analizi razvoja historijske arhitekture na otocima Lošinju i Cresu, Ljetopis JAZU, 1951–52, 59, str. 219, 225. — J. Čus-Rukonić, Arheološka topografija otoka Cresa i Lošinja, u knjizi: Arheološka istraživanja na otocima Cresu i Lošinju, Zagreb 1982. — B. Fučić, Apsyrtides, Mali Lošinj 1990. B. F.

PUNTARIĆ, Srećko (Felix), karikaturist (Zagreb, 19. V. 1952). Završio studij strojarstva u Zagrebu. Prve karikature objavio u »Kerempuhu« 1975, potom ih objavljuje u sportskome magazinu SN »Reviji« i »Sprintu«, a od 1986. surađuje s dnevnim listom »Vjesnik«, gdje od 1992. crta karikature za kolumnu *Felix*. Crtež mu je likovno jasan i čist a sadržajno jezgrovit. Izdao je desetak knjiga karikatura u zemlji i inozemstvu: *Tekovine Evolucije, Od Racije do Demokracije, East of Eden, 9000 godina Zagreba, Felix 1, 2, 3, 4...* Osnovao galeriju za humor i karikaturu »Felix Fun Factory« u Zagrebu 1994. — Samostalno je izlagao u Zagrebu, Slavonskome Brodu, Bjelovaru, Varaždinu, Čakovcu, Bernu, Beču i Budimpešti.

K. Ma.

PURGA BEDNJANSKA, selo kraj Ivanca. Baroknu kapelu Sv. Jurja dao je podići 1749. leopoldovski superior pavlinskoga reda Karlo Lorer. Nad brodom zaobljenih uglova diže se kupola s lanternom, a iznad svetišta s polukružnom apsidom nalazi se plošna kupola. Uz svetište je sakristija, a nad glavnim pročeljem zvonik. Unutrašnjost je 1750. iluzionistički oslikao I. Ranger (*Sv. Trojstvo s anđelima; Sv. Juraj u borbi sa zmajem; Apoteoza Sv. Jurja*; prizori iz života svetaca; pavlin ispovijeda seljaka i dr.). Iz istoga su doba tri oltara s relikvijarima (medaljoni svetaca u vosku), propovjedaonica, ormar oslikan likovima crkv. otaca i cvijećem. Zvono je 1737. salio J. G. Angerer.

LIT.: Gj. Szabo, Spomenici kotara Ivanec, VjHAD, 1915–19, str. 85–87. — M. Mirković, Ivan Ranger i pavlinsko slikarstvo, u katalogu: Kultura pavlina u Hrvatskoj 1244–1786, Zagreb 1989. — J. Meder, Orgulje u Hrvatskoj, Zagreb 1992. A. Ht.

PURIĆ, Predrag, slikar (Zagreb, 20. I. 1930). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1954 (O. Mujadžić, I. Režek), specijalni tečaj slikarstva završio 1956 (A. Mezdžić). Bio je suradnik Majstorske radionice K. Hegedušića 1959–65. God. 1960–62. slika ciklus *Naplavine* u duhu informela, nakon čega se približava kolorističkome ekspresionizmu, osobito u portretima

(Mirjana, 1967; *Portret Mladena Cvitka*, 1977). — Samostalno izlagao u Zagrebu (1963) i Krapini (1975). Bavi se ilustriranjem knjiga i restauriranjem umjetnina.

PUŠČA → DONJA PUŠČA

PUŠKARIĆ-PETRAS, Mara, naivna slikarica (Novigrad Podravski, 4. IV. 1903). Slikati počinje u šezdesetoj godini života, najprije u duhu pučkoga amaterizma. Poticaj za dalji rad daje joj I. Generalić, no ona ubrzo stvara vlastiti stil i postaje autentična ličnost u hlebinskome krugu naivnih umjetnika. Njezina su djela poetski prikazi zavičaja, seoskih običaja i obiteljskih prizora (*Rascvjetano drvo*, 1965; *Kupačica*, 1974; *Novigradska kula*, 1975). — Samostalno je izlagala u Zagrebu, Zlataru, Hlebinama i Duisburgu.

LIT.: *M. Špoljar*, Mara Puškarić-Petras (katalog), Zagreb 1979. — *V. Gracin-Čuić i N. Križić*, Naivi 87 (katalog), Zagreb 1987. V. G. Č.

PUTALJ → KAŠTELA

PUTAR, Radoslav, povjesničar umjetnosti (Varaždin, 20. VII. 1921 — Novi Marof, 18. VII. 1994). Diplomirao 1949. na zagrebačkome Filozofskom fakultetu gdje je bio asistent (1951—61). Bio je direktor Galerija grada Zagreba (1972—78) i Muzeja za umjetnost i obrt u Zagrebu (1979—83). Tumačio je i podupirao najnovija kretanja u hrv. umjetnosti. Bio je teoretičar grupe »Gorgona« i novih tendencija; autor je tekstova u katalozima izložaba novih tendencija (1961, 1963, 1969, 1973). Objavljivao je kritike i rasprave o suvremenoj umjetnosti u periodicima (»Vjesnik«, »Naprijed«, »Telegram«, »Krugovi«, »Kolo« i dr.). Proučavao je i naivnu umjetnost te umj. fotografiju. Osnovao je Centar za fotografiju, film i televiziju (CEFT) u sklopu Galerija grada Zagreba, pokrenuo je i uređivao časopis za fotografiju »Spot« (1972—78); uređivao je i časopis

»BIT-international«. Preveo je knjige *Impresionisti* T. Dureta (Zagreb 1958) i *Estetika* M. Bensea (Rijeka 1978).

BIBL.: *Kako nastupa moderna umjetnost*, Narodni list, 15. XI. 1953; *Vladimir Becić*, ibid., 26. V. 1954; *Međasi pod travom*, ČIP, 1954, 5; *Naše suvremeno slikarstvo*, Narodni list, 12. IX. 1956; *Crne teme na izložbi Ive Gattina*, ibid., 4. XII. 1957; *Bakičeva sinteza*, Umjetnost, 1958, 10; *Ivo Dulčić*, Zagreb 1958; *Slikarstvo Ivana Rabuzina*, Kulturni radnik, 1960, 7—8; *Nakon Oslobođenja do danas*, u katalogu: 60 godina slikarstva i kiparstva u Hrvatskoj, Zagreb 1961; *Ivan Kožarić* (katalog), Zagreb 1962; *Slikarske tehnike*, 15 dana, 1. VI. 1962; *Slavko Kopač*, Kulturni radnik, 1963, 1—2; *Juraj Dobrović* (katalog), Zagreb 1965, 1971; *Cybernetic Serendipity*, BIT-international, 1968, 1; *Vera Nikolić* (katalog), Zagreb 1971; *100 plakata iz Jugoslavije* (katalog), Zagreb 1972; *Izložba Grupe EXAT 51*, u katalogu: J. Denegri; *Ž. Košćević*, EXAT 51, Zagreb 1979; *Tošo Dabac, fotograf*, Zagreb 1980; *Polja vije-ka Ivana Rabuzina* (katalog), Varaždin 1985; *Josip Vaništa* (katalog), Zagreb 1985, 1987.

LIT.: *M. Susovski*, Borac za nove vrijednosti, In memoriam, Vjesnik, 22. VII. 1994. V. Fo.

PUTTI, Antonio, crtač i leksikograf (Padova, 21. X. 1799 — ?). U Dalmaciju dolazi 20-ih godina XIX. st. kao katastarski mjernik. Izradio je planove Zadra, Trogira, Dubrovnika, Splita te 1832, dok je živio u Splitu, precizan plan Salone. Od 1845. živio je u Zadru gdje je do umirovljenja 1864. bio ravnatelj Arhiva mapa. Tu je 1856—72. stvarao jedinstveni slikovni rječnik naslovljen *Enciklopedijsko-zorni rječnik* u kojemu je riječi (na tal. jeziku) objasnio vješto izrađenim minijaturama; nacrtao oko 13 500 pravokutnih sličica, između ostalog više spomenika, poglavito zadarskih, unutrašnjost i zastor zadarskoga kazališta te 1869. kopiju stripa W. Buscha. Rukopis rječnika rađen je tušem (sadrži dvije oslikane knjige velikoga formata i manju u kojoj je predmetni indeks) a čuva se u Znanstvenoj knjižnici u Zadru od 1900. Prvotisk rječnika objavljen je 1995. u Firenci (Accademia della Crusca). Prvi prikazi o Puttijevu rječniku objavljeni su u zadarskome »Narodnom listu« (1863, 7; 1872, 18).

LIT.: *Lj. Šimunković*, Slikovni rječnik Antonija Puttija, Knjiga Mediterana 1993, Predavanja, Split 1994. V. Fo.

PURGA
BEDNJANSKA,
Apoteoza Sv.
Jurja, freska na
svodu kapele
Sv. Jurja, djelo
I. Rangera